

Δράση: Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας
Υποδράση: Ενδοσχολική Επιμόρφωση, Επιστ.υπεύθυνη: Μαρία Λιακοπούλου

Διδασκαλία και μάθηση στο πολυπολιτισμικό σχολείο: δημιουργώντας κίνητρα μάθησης

**14 Δεκεμβρίου 2012,
1 & 8 Φεβρουαρίου 2013**

2^ο ΓΕΛ Αλεξάνδρειας

Περίληψεις

Κίνητρα μάθησης: ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη σύγχρονη πολυπολιτισμική εκπαίδευση

*Βασιλική Μπρουσκέλη, Ψυχολόγος, Λέκτορας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου
Θράκης- Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία
vasoula@hotmail.com*

Στο πρώτο μέρος της εισήγησης παρουσιάζεται μια γενική θεώρηση της έννοιας και του ρόλου των κινήτρων στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ο διαχωρισμός και η σημασία των εσωτερικών και των εξωτερικών κινήτρων, οι προοπτικές και οι στόχοι των παιδιών ως παράγοντες κινήτρου, ο ρόλος των κινήτρων στην επιτυχημένη εκπαιδευτική διαδικασία, οι παράγοντες που επηρεάζουν την ανάπτυξη κινήτρων για θετική σχολική επίδοση αποτελούν, μεταξύ άλλων, θέματα που αναλύονται και παραθέτονται προς συζήτηση και προβληματισμό.

Στο δεύτερο μέρος της εισήγησης παρουσιάζεται ο ρόλος των κινήτρων μάθησης στα πλαίσια της πολυπολιτισμικής εκπαίδευσης. Η έννοια των κινήτρων μάθησης για τον μαθητή του πολυπολιτισμικού σχολείου, ο ρόλος της αυτοεκτίμησης των παιδιών στην ανάπτυξη κινήτρων, η δυνατότητα αύξησης των κινήτρων μάθησης και τελικά προτεινόμενες στρατηγικές αποτελεσματικής διδασκαλίας παρουσιάζονται, αναλύονται και εκτιμώνται. Στόχος της συγκεκριμένης εισήγησης είναι να παρουσιάσει τη σημασία της ανάπτυξης κινήτρων στην εξέλιξη της σχολικής πορείας του μαθητή και να αναδείξει το ρόλο του εκπαιδευτικού στο σύγχρονο διαπολιτισμικό σχολείο.

Προτεινόμενη Βιβλιογραφία

- Banks, J.A. (2004). *Εισαγωγή στην Πολυπολιτισμική Εκπαίδευση*. Τρίτη Αμερικάνικη Έκδοση. Επιστ. Επιμ.-Πρόλογος: Ευγενία Κουτσουβάνου. Αθήνα: Παπαζήση.
- Γεωργογιάννης, Π. (1999). *Θέματα διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Gutenberg.
- Γκόβαρης, Χ. (2001). *Εισαγωγή στη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση*. Αθήνα: Ατραπός.
- Γκότοβος, Α. (2002). *Εκπαίδευση και ετερότητα. Ζητήματα διαπολιτισμικής παιδαγωγικής*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Zimmerman, B.J. (2000). Self-Efficacy: An essential motive to learn. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 82-91.
- Hubshmannova., M. (1996). *Πώς να παράσχουμε κίνητρα στα παιδιά των Roma, ώστε να αυξήσουν το ενδιαφέρον τους για τη σχολική εκπαίδευση*. ΥΠ.Ε.Π.Θ/Γ.Γ.Λ.Ε.: «Εκπαίδευση τσιγγάνων. Ανάπτυξη διδακτικού υλικού». Διεθνές συμπόσιο, Αθήνα.
- Ι.Π.Ο.Δ.Ε./ΥΠ.Ε.Π.Θ. (2005). Ημερίδα «Σύγχρονες Προσεγγίσεις στη Διαπολιτισμική

Εκπαίδευση. Πάτρα.

Κωσταρίδου-Ευκλείδη, Α. (1998) (επιμέλεια έκδοσης και μετάφρασης). *Τα κίνητρα στην εκπαίδευση*. (Γ' Έκδοση). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Κωσταρίδου-Ευκλείδη, Α. (1998). *Ψυχολογία κινήτρων* (Γ' Έκδοση). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Παλαιολόγου, Ν. & Ευαγγέλου, Ο. (2003). *Διαπολιτισμική Παιδαγωγική. Εκπαιδευτικές, Διδακτικές και Ψυχολογικές Προσεγγίσεις*. Αθήνα: Ατραπός.

Schunk, D., Pintrich, P., & Meese, J. (2010). *Τα κίνητρα στην εκπαίδευση*. Επιμ.: Ν. Μακρής, Δ. Πνευματικός. Αθήνα: Gutenberg.

Tiedt, P.L., & Tiedt, I.M. (2006). *Πολυπολιτισμική διδασκαλία*. Εκδόσεις Παπαζήση: Αθήνα. (Προλεγόμενα: Τριλιανός Αθανάσιος, Έκτη Αμερικάνικη Έκδοση).

Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο (1985). *Κίνητρα για μάθηση*. Αθήνα: Κουτσούμπος Α.Ε.

Τα κίνητρα στη μάθηση

Δρ Μπότσας Γεώργιος, Σχολικός Σύμβουλος Π.Ε.

gbotsas@sch.gr

Η καθημερινή πραγματικότητα στη σχολική τάξη είτε αυτή είναι σε πρωτοβάθμιο είτε σε δευτεροβάθμιο σχολείο έχει ένα κυρίαρχο χαρακτηριστικό, είναι μια πράξη κινητοποιούμενη. Με απλά λόγια, για το μαθητή και τη μαθήτριά, υπάρχει η αδήριτη ανάγκη να αποκτήσει μια δομή κινήτρου, για να εμπλακεί ενεργά με την πρόσκτηση της γνώσης. Στην περίπτωση της μαθησιακής διαδικασίας, οι δομές αυτές κινήτρων ονομάζονται κίνητρα μάθησης.

Όπως αναφέρει η Κωσταρίδου – Ευκλείδη (1995) είναι πολλές οι φορές κατά τις οποίες αναρωτιόμαστε ποια ήταν τα κίνητρα της συμπεριφοράς (γνωστικής ή μη) των γύρω μας ανθρώπων. Αυτό το στοιχείο είναι που συνδέει τη συμπεριφορά και πιο συγκεκριμένα τις αιτίες της, με τα κίνητρα. Φυσικά και τα κίνητρα δεν είναι οι μοναδικές αιτίες των συμπεριφορών των μαθητών και μαθητριών που βλέπουμε στις τάξεις μας, όμως αποτελούν σημαντικά στοιχεία τους.

Τα κίνητρα διαφέρουν από τις γνωστικές μας λειτουργίες ή τη γνώση, εκείνο που κάνουν είναι να βοηθούν σημαντικά στην έναρξη μιας δραστηριότητας (γνωστικής ή μη), στη διατήρησή της και στην ενεργητική εμπλοκή με αυτή, καθώς και στην ολοκλήρωσή της, όταν ο μαθητή ή η μαθήτριά αποφασίσει πως ολοκλήρωσε το έργο και πέτυχε τους στόχους του/της.

Η εφηβεία χαρακτηριζόταν παλαιότερα ως μια εποχή «καταιγίδων και άγχους», ενώ τα τελευταία χρόνια ως μια περίοδος «εύρεσης της ταυτότητας ενάντια στη σύγχυση της ταυτότητας». Το μείγμα των συναισθηματικών, βιολογικών, γνωστικών αλλαγών που επισυμβαίνουν κατά τη διάρκεια της εφηβείας και της πρώτης νεανικής ηλικίας, έρχεται να προστεθεί στις ιδιαίτερες και σημαντικές απαιτήσεις του σχολείου και της ανάγκης για ανάπτυξη και αναγνώριση. Αυτή η κατάσταση απαιτεί μεγάλη κινητοποίηση από την πλευρά του παιδιού, που με τη βοήθεια του σχολείου και της οικογένειας, θα πρέπει να ξεπεράσει όλα τα εμπόδια που εμφανίζονται. Τα κίνητρα μάθησης, με τον κατάλληλο παιδαγωγικό και διδακτικό χειρισμό, μπορούν να βοηθήσουν προς την κατεύθυνση της γεφύρωσης ή της παράκαμψης των όποιων προβλημάτων αντιμετωπίζονται, τουλάχιστον στο σχολείο.

Επιπρόσθετα, πέρα από το μεγάλο σύνολο των μαθητών και μαθητριών που έχουν μια εικόνα κινήτρων τυπική, υπάρχουν κι εκείνοι, που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως μαθητές με «ευπάθεια» κινήτρων. Μαθητές και μαθήτριες που

αντιμετωπίζουν δυσκολίες κάθε είδους στο σχολείο, είτε αυτές είναι γνωστικού τύπου (Ειδικές ή Γενικότερες Μαθησιακές Δυσκολίες) είτε κοινωνικού – πολιτισμικού τύπου, πολλές φορές έχουν χαμηλά ή ευπαθή κίνητρα μάθησης. Αποτελέσματα αυτής της κατάστασης, μπορεί να είναι άλλες φορές προβλήματα συμπεριφοράς, παραίτηση, απόρριψη του μαθήματος, του σχολείου ή και του ίδιου του εαυτού τους, με άμεσες συνέπειες πολύ σημαντικές.

Η παιδαγωγική στήριξη όλων των μαθητών και μαθητριών, σε ένα πλαίσιο ενθάρρυνσης και διαφοροποίησης της διδασκαλίας, με αντικειμενικό στόχο την απόδοση ισχυρότερων κινήτρων μάθησης, είναι το ζητούμενο. Προσπαιτούμενο όμως, είναι η γνώση των κινήτρων που εμπλέκονται στη διαδικασία της μάθησης και η ορθή ερμηνεία των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι μαθητές και οι μαθήτριες, καθώς και των συμπεριφορών τους.

Βιβλιογραφία

- Κωσταρίδου – Ευκλείδη, Α. (1995) *Ψυχολογία κινήτρων*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Κωσταρίδου – Ευκλείδη, Α. (1998). *Τα κίνητρα στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Κωσταρίδου – Ευκλείδη, Α. (2005). *Μεταγνωστικές διεργασίες και Αυτορρύθμιση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Μπαρουξής, Γ. (1985). *Κίνητρα για μάθηση*. THE OPEN UNIVERSITY.
- Μπεζέ, Λ. (1998). *Γνωστική Ψυχολογία και εκπαίδευση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Mercer, N. (2000). *Η συγκρότηση της γνώσης*. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Παντελιάδου, Σ., Πατσιοδήμου, Α. & Μπάτσας, Γ. (2004). *Οι Μαθησιακές Δυσκολίες στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*. Βόλος: ΠΤΕΑ – Παν. Θεσσαλίας.
- Παντελιάδου, Σ. & Αντωνίου, Φ. (2008). *Διδακτικές προσεγγίσεις και πρακτικές για μαθητές με Μαθησιακές Δυσκολίες*. Βόλος: ΠΤΕΑ – Παν. Θεσσαλίας.
- Rajares, F.& Urdan, T. (2002). *Academic motivation of adolescents*. Greenwich, CO: IAP.